

Nr. RI15.0076 (2015)

Betreft: Effecten meicirculaire 2015 over de verdeling van het gemeentefonds

Aan de leden van de Gemeenteraad

De algemene uitkering uit het gemeentefonds bestaat uit de volgende onderdelen:

Onderdeel

- (1) Algemene uitkering
- (2) Integratie- en decentralisatie uitkeringen (IU en DU)
- (3) Integratie uitkering sociaal domein
- (4) Artikel 12 – uitkering (voor ons niet van toepassing)

Het belang van de mei/juni-circulaire is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dalende accessen, financiering 3D-taken en groot onderhoud aan het verdeelstelsel zorgen voor grote fluctuaties. Ook in deze circulaire zitten alle elementen weer opgenomen.

Accessen

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van ‘samen de trap op en samen de trap af’ hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voorvloeiend uit de trap op trap af methode wordt het accres genoemd.

De afrekening van het accres 2014 is nadelig, een min van € 125 miljoen. De rijksuitgaven waren minder dan gedacht. Dit wordt verrekend in 2015. Daarnaast is ook het uitkeringsjaar 2015 nadelig, € 221 miljoen. Samen € 346 miljoen. Dat is een aderlating zo tijdens het lopende begrotingsjaar. Halverwege het jaar nog ombuigen zal weinig effect meer hebben in dit jaar. In 2016 komt het weer goed door een accres dat even groot is als de daling in 2015. De meerjarenprognose is weer negatief, vooral door een daling van het accres in 2017 van € 200 miljoen.

Integratie uitkering sociaal domein (3D-taken)

Met ingang van 2016 zijn de objectieve verdeelmodellen voor de WMO 2015 en Jeugd van toepassing. Door de invoering ervan treden herverdeeleeffecten op. Voor beide modellen worden ingroeipaden gehanteerd. Door de ingroeipaden worden de herverdeeleeffecten afgevlakt. Wij zijn per saldo nadeelgemeente, de WMO 2015 komt voordelig uit terwijl de jeugdzorg negatief uitpakt.

De integratieuitkering Sociaal Domein wordt structureel verlaagd met € 134 miljoen in verband met de zgn. WLZ-indiceerbaren. Cliënten hadden de keuze om hun behandeling onder de Wet Langdurige Zorg door te zetten of in te stromen bij de gemeenten. Minder cliënten dan verwacht stroomden in bij de gemeenten, wat een korting op het macrobudget rechtvaardigde.

Verder worden de macrobudgetten in de verschillende jaren verlaagd tussen € 100 en € 250 miljoen, hoofdzakelijk in de taak Jeugd. De circulaire geeft geen specificatie van die bedragen. De budgetten tot en met 2017 liggen nu meerjarig vast waardoor rust en duidelijkheid is gecreëerd. Wel worden de budgetten nog jaarlijks geïndexeerd met loon- en prijsbijstelling die het ministerie van VWS beschikbaar heeft.

De verdeling van de middelen voor beschermd wonen als onderdeel van de WMO 2015 wordt verbeterd met ingang van 2016. In de septembercirculaire krijgen we meer informatie.

Groot onderhoud gemeentefonds

De afgelopen jaren is groot onderhoud aan het verdeelstelsel uitgevoerd. Met ingang van 2016 worden de uitkomsten van de tweede fase doorgevoerd. De voorlopige resultaten zijn eind mei bekend gemaakt. Het adviestraject door VNG en Raad Financiële Verhoudingen (RFV) heeft een flinke aanpassing gegeven in het subcluster Volkshuisvesting en stedelijke vernieuwing (VHROSV), met dito herverdeeleffecten. Er komt een nieuw onderzoek waarvan de resultaten bij de meicirculaire van 2016 bekend moeten worden. De tweede fase kent een overgangsregeling van 2 jaar, waarbij tevens de effecten van de eerste fase een rol speelt. De overgangsregeling kent een maximaal nadeel van € 15 per inwoner per jaar. Wij ontvangen in 2016 eenmalig € 651.000 compensatie omdat we nadeelgemeente zijn.

Cumulatieregeling

Het groot onderhoud en de objectieve verdeelmodellen Jeugd en WMO geven herverdeeleffecten. Ze kennen een ingroeipad dat de herverdeeleffecten moet afvlakken. Er is een extra regeling gemaakt om te voorkomen dat de effecten van de afzonderlijke modellen gaan cumuleren. Gemeenten mogen er maximaal € 15 per inwoner per jaar op achteruit gaan, het verschil wordt gecompenseerd. Wij krijgen in de jaren 2017 tot en met 2019 jaarlijks ongeveer € 350.000 compensatie.

Effecten voor Den Helder

Totaaloverzicht uitkering uit gemeentefonds (bedragen x € 1.000)

(1) Algemene uitkering	2015	2016	2017	2018	2019
Meicirculaire 2015; basis	49.626	49.778	48.941	48.663	48.987
(extra) compensatie 1 ^e fase onderhoud	1.296	758	374		
Compensatie 2 ^e fase onderhoud		651			
Totaal verloop algemeen deel	50.923	51.187	49.315	48.663	48.987

(2) Integratie- en decentralisatie uitkeringen (IU en DU)	2015	2016	2017	2018	2019
Meicirculaire 2015, basis	8.606	8.576	8.604	8.605	8.606

(3) Integratie uitkering sociaal domein	2015	2016	2017	2018	2019
Meicirculaire 2015; basis	46.106	44.581	43.274	42.000	41.052 ¹
Cumulatieregeling (incidenteel)			354	348	319 ²
Totaal verloop sociaal domein (3 D's)	46.106	44.581	43.628	42.348	41.371

Totaal gemeentefonds	105.975	104.344	101.527	99.616	98.964
-----------------------------	----------------	----------------	----------------	---------------	---------------

¹ De integratie uitkering sociaal domein daalt in 2020 verder naar € 40.256.000.

² Na 2019 vervalt de cumulatieregeling.

Overzicht effect op het begrotingsaldo

Het effect op de meerjarenbegroting 2016-2019 en het lopende jaar 2015 is in onderstaande tabel weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019
Effect mei circulaire 2015	-1.201	-315	-1.682	-1.614	-1.553
Afwijking ten opzichte van raming bezuinigingstaakstelling in de kadernota 2016-2019 "Stroomopwaarts"		-447	-702	-634	-573

Toelichting op effect meicirculaire 2015

Het effect op de programmabegroting is negatief. Ook negatiever dan waarmee in de kadernota 2016-2019 "stroomopwaarts" rekening mee is gehouden.

Dit is het gevolg van de accresontwikkeling en wijzigingen in verdeelmaatstaven. De accresontwikkeling betreft de ontwikkeling van de totale omvang van het gemeentefonds terwijl de verdeelmaatstaven bepalen hoe het fonds over de individuele gemeenten wordt verdeeld. Beide werken voor Den Helder negatief. In 2015 is het effect met € 1.201.000 negatief al groot. In 2016 is het effect minder omdat in 2016 incidenteel geld ontvangen wordt om nadelen uit herverdeeleeffecten in verband met groot onderhoud aan het fonds te compenseren. Na 2016 loopt het negatief effect op naar afgerond € 1,7 miljoen.

Eindconclusie is:

- In de tussenrapportage 2015 geldt dat uit het gemeentefonds € 0,5 miljoen minder wordt ontvangen (exclusief uitkering voor sociaal domein).
- De bezuinigingstaakstelling stijgt. De structurele taakstelling loopt in 2016 op van € 1,2 miljoen naar € 1,7 miljoen en in de periode 2017-2019 van € 2,6 miljoen naar € 3,2 miljoen.

Overzicht effecten op het programma sociaal domein

De (2) integratie- en decentralisatie uitkeringen (IU en DU) vallen allen binnen het programma sociaal domein.

Dit geldt ook voor de (3) integratie uitkering sociaal domein. Een mix van effecten zorgt voor wijzigingen in de uitkering sociaal domein. Er is vanaf 2015 een dalende trend die het gevolg is van de invoering van de objectieve verdeelmodellen vanaf 2016 (wij zijn per saldo nadeelgemeente) en algemene kortingen die het Rijk doorvoert bij de overdracht van nieuwe taken. Daarnaast heeft de eerder aangegeven verlaging in verband met WLZ-indiceerbare een negatief effect.

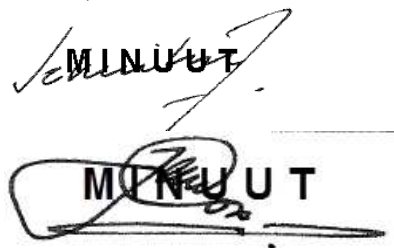
De uitkering daalt in de periode 2015-2019 met bijna € 5 miljoen!. Ook na 2019 zet de daling door.

Den Helder, 23 juni 2015.

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
Koen Schuiling

secretaris
dr. Joost C.M. Cox

MINUUT

MINUUT